

Sphaeridium bipustulatum FABRICIUS, 1781

– Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, 9 V 1989, 1 ex., odchody krowie – flotacja, leg. J. SIEKIERSKI.

Sphaeridium lunatum FABRICIUS, 1792

– Podlasie: Białystok, 14 V 1995, 1 ex., leg. A. LASOŃ.

Sphaeridium marginatum FABRICIUS, 1787

– Podlasie: Białystok - Dojlidy, 30 VI 1996, 1 ex., ogród działkowy – wysiany z kompostu, leg. A. LASOŃ.

Gatunek ten nie figuruje w „Katalogu fauny Polski”, gdyż dopiero nie dawno został uznany za dobry gatunek; we wcześniejszych spisach pojawiał się jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *marginatum* FABR.

Sphaeridium scarabaeoides (LINNAEUS, 1758)

– Podlasie: Białystok, 12 V 1995, 1 ex., leg. A. LASOŃ.

Materiał pochodzi z kolekcji Andrzeja LASONIA. Oznaczył Marek PRZEWOŹNY.

Autorzy dziękują Panu Janowi SIEKIERSKIEMU za przekazanie niektórych egzemplarzy kałużnic.

Marek PRZEWOŹNY, Poznań
Andrzej LASOŃ, Białystok

344. Drugie stanowisko *Stenus oscillator* RYE, 1870 (*Coleoptera: Staphylinidae*) w Polsce

Second locality of *Stenus oscillator* RYE, 1870 (*Coleoptera: Staphylinidae*) in Poland

KEY WORDS: *Coleoptera, Staphylinidae, Steninae, Stenus oscillator*, faunistics, Poland.

Stenus oscillator RYE jest jednym z najbardziej interesujących pod względem występowania i preferencji środowiskowych gatunkiem myśliczka w Polsce. Podobnie jak m.in. *S. pseudoboops* PUTHZ (niedawno po raz pierwszy wykazany z terenu kraju) oraz bardzo rzadko spotykane *S. kiesenwetteri* ROSENH. i *S. proditor* ERICHSON, wymieniony takson wykazuje ścisły związek z torfowiskami przejściowymi i wysokimi. Określany jest jako stenotop, tyrfophil oraz paludicol (KOCH 1989: Die Käfer Mitteleuropas. Ökologie 1, 440 pp.). Na torfowiskach zasiedla najczęściej warstwę częściowo podtopionych torfowców (*Sphagnum* sp.) oraz silnie przesycone wilgocią kępy innych roślin, rzadziej ich szczątki. Prawdopodobnie jest to gatunek o zasięgu europejskim, znany do tej pory z kilkunastu krajów starego kontynentu (Wielka Brytania, Szwecja, Dania, Niemcy, Czechy, Słowacja, Hiszpania, Austria, Szwajcaria, Włochy i Francja). Z Polski do chwili obecnej był podany tylko z okolic Koszalina (SZUJECKI 1960: Fragm. Faun., 19: 293-303).

Odkryte przez ze mnie drugie stanowisko *S. oscillator* w kraju znajduje się w jego południowo-wschodniej części, na obszarze Niziny Sandomierskiej, Równiny Biłgorajskiej (mezo-region), w obrębie lasów nadleśnictwa Janów Lubelski.

– Boreczki (FB10), 28 VIII 1998, 1♂; wypłoszony z kępy, częściowo zanurzonych torfowców i sitów.

Nowe stanowisko omawianego gatunku obejmuje zbiorowiska torfowcowo-turzycowe z młodymi okazami sosny zwyczajnej (*Pinus silvestris* L.), brzozy omszonej (*Betula pubescens*

EHRH.) i olszy szarej (*Alnus glutinosa* (L.) GAERTN.), o podłożu murszowo-glejowo-torfowym, przesyconym wodą. Dominującą fitocenozą jest tu *Rhynchosporium albae*. Cechuje się ona zwartym występowaniem przygiełki białej (*Rhynchospora alba* (L.) VAHL), wełnianki pochwowatej (*Eriophorum vaginatum* L.) i torfowca (*Sphagnum fallax* (H. KLINGGR.) H. KLINGGR.), przy dość dużym współdziałaniu innych roślin, głównie turzyc (*Carex* spp.), situ dwudzielnego (*Juncus bufonius* L.) i rokielnika pospolitego (*Pleurozium schreberi* (BRID.) MITT.). Obok nich, w rozproszonej przestrzeni mozaice kęp i skupisk wyodrębniają się płaty: na siedliskach wilgotniejszych – situ skupionego (*Juncus conglomeratus* L.), na suchszych – wełnianki pochwowatej (*Eriophorum vaginatum* L.) i płonnika pospolitego (*Polytrichum commune* HEDW.). Biotop, w którym stwierdzono *S. oscillator* ma charakter torfowiska przejściowego, z biegnącym w pobliżu nie funkcjonującym rowem melioracyjnym, stale wypełnionym wodą stagnującą. W otoczeniu rośnie bór bagienny. Maksymalna temperatura wody na torfowisku nie przekracza 17 °C, jej pH waha się od 3,39 do 4,19 (średnia: 3,88), a przewodność elektrolityczna osiąga wartość od 63 do 90 $\mu\text{S}/\text{cm}$ (relatywnie bardzo mała).

S. oscillator był jeszcze do lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku uważany za odmianę bardzo podobnego, szeroko rozmieszczonego na świecie i pospolitego w Polsce *S. tarsalis* LJ. Różnice między dwoma wymienionymi gatunkami dotyczą połysku powierzchni ciała (bardziej błyszczącego u *S. oscillator* niż u *S. tarsalis*) i jego punktowania (słabiej punktowane pokrywy i płycej punktowany odwłok u *S. oscillator* niż u *S. tarsalis*). Rozróżnienie obu wymienionych gatunków w sposób pewny jest jednak możliwe dopiero po porównaniu budowy ich szóstych sternitów odwłoka, a przede wszystkim aparatów kopulacyjnych samców (SMETANA 1966: Acta ent. Bohemoslov., **63**: 322-326; Szujceki 1961: Klucze do Oznaczania Owadów Polski, XIX, **24b**: 3-72).

Biorąc pod uwagę specyficzne preferencje środowiskowe (stenotop, tyrphophil), omawiany gatunek, obok niektórych innych *Staphylinidae* ściśle związanych z obszarami torfowiskowymi, może być wykorzystany do bioindykacji tych bezcennych przyrodniczo ekosystemów. Opis stanowiska podałem w oparciu o pracę BUCZYŃSKIEGO (Ważki – *Insecta: Odonata* – torfowisk wysokich i przejściowych środkowo-wschodniej Polski. Praca doktorska, UMCS, Lublin, 2001). Okaz dowodowy znajduje się w moich zbiorach.

Bernard STANIEC, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

345. Nowe stanowiska gatunków z rodzaju *Cassida* L. (*Coleoptera: Chrysomelidae*)

New localities of some beetles of the genus *Cassida* L. (*Coleoptera: Chrysomelidae*)

KEY WORDS: *Coleoptera, Chrysomelidae, Cassida*, new localities, faunistics, Poland.

Gatunki z rodzaju *Cassida* L. mają na ogół szerokie rozmieszczenie i większość z nich była podawana z licznych krain w Polsce. W przypadku rzadkich gatunków ciepłolubnych, obserwuje się jednak w ostatnim czasie wyraźną ekspansję w kierunku północnym. Podane poniżej stanowiska uzupełniają luki w „Katalogu Fauny Polski” dla pospolitych gatunków odnośnie Podlasia i Gór Świętokrzyskich, oraz wskazują wyraźny wzrost liczebności lub przesuwanie zasięgów dla czterech gatunków uważanych do tej pory za rzadkie.